

Myntorget i Stockholm i somras: SAKs generalsekreterare Bengt Kristiansson talade vid en manifestationen mot tvångsavvisning av afghaner.

Vad händer i flyktingfrågan?

SAKs Harald Holst kartlägger en illa handlagd fråga

TEXT: HARALD HOLST

Förra året ändrade Migrationsverket drastiskt villkoren för de afghanska flyktingarna i Sverige. Den 15 maj 2007 beslöt verket att ensamkommande män från Afghanistan borde kunna återsändas med tvång inom överskådlig framtid, "eftersom ensamma män har bra förutsättningar att återintegreras i Afghanistan". I huvudsak handlar det om yngre män i tjugoårsåldern, en del yngre, några äldre. Beslutet väckte bestörtning och oro bland afghanerna. I Norge hade migrationsmyndigheten fattat ett likartat beslut vilket ledde till att ett hundratal unga afghaner genomförde en femtiomila protestmarsch från Trondheim till Oslo.

Unga afghaner i Sverige beslutade att göra en motsvarande manifestation och gick i hållande ösregn från Migrationsverket i Norrköping till riksdagshuset i Stockholm. Bland talarna vid det avslutande mötet märktes även SAKs generalsekreterare Bengt Kristiansson. Ett tiotal av de unga afghanerna inledde efter

protestmarschens avslutning en hungerstrejk på Sergels torg.

När det stod klart att Migrationsverkets nya linje skulle betyda att så många som 500-600 unga afghaner, många med upp till fem, sex års vistelse i Sverige, med jobb, studier eller egna företag, hotades av avvisning, gjorde SAK flera kraftfulla protestuttalanden.

MIGRATIONSVERKETs nya linje baserades på dess uppfattning att det inte längre råder "väpnad konflikt" i Afghanistan. Åsikten uppfattades som så provocativ att protesterna som följde tvingade Migrationsverket att revidera hållningen. Verket tillstod i höstas att det råder "väpnad konflikt" i sex av landets södra provinser. Men i stället för att då helt avstå från att avvisa flyktingar från dessa provinser bestämde sig Migrationsverket för att göra dem till afghanska internflyktingar och skicka dem till "lugnare" områden i Afghanistan, till exempel Kabul.

För att underlätta återvandring skrevs i somras även ett återvändare-

avtal mellan UNHCR och regeringarna i Afghanistan och Sverige. Flyktingar som återvände frivilligt skulle få med sig 20 000 kronor. Men i avtalet fanns en klausul som medgav att flyktingar vars tillfälliga uppehållstillstånd dragits in och som inte återvände frivilligt skulle kunna avvisas med tvång. En handfull flyktingar har återvänt frivilligt. Enligt UNHCR har i skrivande stund (10 februari) fem tvångsförpassats, två yngre män samt en pappa med två barn. Trepartsavtalet om återvändande har förlängts till den 31 december 2008.

I NOVEMBER påbörjades polishämtning av unga afghaner. Två placerades inlåsta på Migrationsverkets förvar i Flen och två i Märsta utanför Stockholm. Polishämtningarna väckte stor uppmärksamhet, människor upprördes, kontaktade media och började organisera motstånd. Flyktingarnas juridiska ombud gjorde i flera fall långt mer än vad deras tjänsteåligganden krävde. Innan jul var samtliga

Fortsättning på sidan 34 ►

► **Fortsättning från sidan 27**

fyra frisläppta, även om asylfrågan på intet sätt var slutgiltigt avgjord.

EN POLISHÄMTNING i mellandagarna föregick ett intensifierat agerande från Migrationsverkets och polisens sida i januari. Sex afghaner från Malmö och Småland polishämtades. En av dessa ungdomar kommer från Vetlanda var på besök hos kamrater i Malmö och plockas upp på Malmö central tidigt den 8 januari. Hur kunde polisen veta att han befann sig på denna plats vid denna tid? En av de sex placerades på förvaret i Märsta medan de andra fem från Sydsverige placerades i Kålleröd utanför Göteborg och Örkellunga i Skåne. Det anmärkningsvärda var att en av de fem första placerades i Kålleröd, därefter utan förklaring fördes till polishäktet i Helsingborg innan han efter några veckor kördes till Örkellunga.

En första avvisningsomgång var satt till den 29 januari. Khalid Samadi och Soraj Jamali skulle då förpassas till Afghanistan. Enligt uppgift från UNHCR fördes Khalid till Kabul via Baku i Azerbajdzjan. Förpassningen av Soraj gick inte att genomföra då han i desperation försökte ta sitt liv på förvaret i Kålleröd. Idag befinner han sig på polishäktet i Göteborg.

UTÖVER DE FEM som kvarstår för avvisning efter polishämtningarna i januari har i dagarna ytterligare fem hämtats in av polis. En ny avvisningsomgång är planerad till den 12 februari. Men sista ordet är ännu inte sagt. Människors upprördhet och förmåga att organisera motstånd väcker förhoppningar. Engagerade människor tillsammans med ”flyktingadvokater”, Röda kors-aktiva, flyktingorganisationer och andra kanske kan få politiker att agera och att få Migrationsverket och Migrationsdomstolarna att fatta nya vägledande beslut som sätter stopp för de djupt inhumana avvisningarna. ■

Harald Holst är föreningsansvarig på SAK och jobbar på kontoret i Stockholm.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-Sweden License. To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-nc-se/4.0/

SOME RIGHTS RESERVED